

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal
Ministarstvo Administracije Lokalne Samouprave
Ministry of Local Government Administration

**Izveštaj o ispunjavanju obaveza opština iz Evropske agende za
period januar-decembar 2021. godine**

Priština, 2022.

Sadržaj

Skraćenice.....	3
Uvod	4
Izvršni rezime	5
1. POLITIČKI KRITERIJUMI.....	7
1.1 Javna administracija.....	7
1.2 Ombudsman	9
1.3 Civilno društvo.....	9
1.4 Borba protiv korupcije i terorizma	9
1.5 Zaštita i kulturno nasleđe	11
2. EKONOMSKI KRITERIJUMI	12
2.1 Postojanje funkcionalne tržišne ekonomije	12
2.2 Porezi	13
2.3 Preduzeća i industrijske politike.....	13
3. EVROPSKI STANDARDI	14
3.1 Poljoprivreda i ruralni razvoj	14
3.2 Energija.....	15
3.3 Statistike	15
3.4 Pravosuđe i osnovna prava	15
3.5 Zaštita manjina.....	18
3.6 Prava, sloboda i bezbednost	19
3.7 Upravljanje granicom i migracijom	19
3.8 Obrazovanje i kultura.....	20
3.9 Životna sredina.....	21
3.10 Zaštita potrošača i javnog zdravlja	22
4. MERE KOJE SU PREDUZELE OPŠTINE POVODOM COVID -19	22
P R E P O R U K E.....	23

Skraćenice

EU	Evropska unija
ATB	Akcioni timovi za bezbednost
EK	Evropske komisija
OSBZ	Opštinski savet za bezbednost zajednice
LSJB	Lokalni saveti za javnu bezbednost
MALS	Ministarstvo administracije lokalne samouprave
SSP	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
MZ	Ministarstvo zdravstva
NVO	Nevladine organizacije
NPSSSP	Nacionalni program za sprovođenje SSP-a

Uvod

Ovaj izveštaj predstavlja sprovođenje obaveza opština koje proizilaze iz Evropske agende tokom perioda januar-decembar 2021. godine. S obzirom na to da je Nacionalni program za sprovođenje SSP-a pravno obavezujući dokument za sve kosovske institucije, Ministarstvo administracije lokalne samouprave posvećeno je ispunjavanju obaveza opština koje proizilaze iz Evropske agende.

U cilju koordinacije aktivnosti, MALS je razvio nekoliko načina rešavanja pitanja na lokalnom nivou radi unapređenja evropske agende, uključujući: koordinaciju procesa planiranja, izradu opšteg plana za obaveze opština u procesu evropskih integracija, izradu pojedinačnih planova opština kao i izradu izveštaja o ispunjavanju obaveza opština koje proizilaze iz Evropske agende za dva perioda u godini januar-jun i januar-decembar.

Izveštaj ima važnu i značajnu ulogu u razvoju aktivnosti na lokalnom nivou u oblasti evropskih integracija, s obzirom na odgovornost koju opštine imaju u odnosu na građane i javne institucije. Svrha ovog izveštaja je da predstavi i pruži opštinske podatke građanima, lokalnim i međunarodnim institucijama, nevladinim organizacijama i bilo kojoj drugoj interesnoj grupi, na osnovu kriterijuma koje je postavila Evropska unija.

Izvršni rezime

U periodu januar - decembar 2021. godine, 38 opština Republike Kosovo je podnele su Izveštaj o ispunjavanju obaveza opština, za ispunjavanje Evropske agende. Izveštaj se zasniva na 55 delatnosti / mere i 177 pitanja / pokazatelja koji spadaju u odgovornost i nadležnost opština, za koje je Ministarstvo administracije lokalne samouprave zatražilo konkretne mere od opština. MALS je u opštinama adresirao sva pitanja koja proizilaze iz NPSSSP-a, zaključaka sektorskih pododbora i izazova izveštaja EK-a za Kosovo. Što se tiče celokupne strukture, izveštaj se fokusira na glavna područja aktivnosti koja su povezana sa političkim kriterijumima, ekonomskim kriterijumima, evropskim standardima, i izveštaj odražava stvarno stanje dostignuća opština, ali i izazova u narednim godinama. S obzirom na razvoj pandemije COVID-19 i doprinos opština u ovoj fazi, izveštaj takođe uključuje poglavlje o pandemiji COVID-19.

U okviru **političkih kriterijuma** predstavljeno je dostignuće lokalnog nivoa u oblastima:

- Javna administracija,
- Ombudsman,
- Civilno društvo,
- Borba protiv terorizma,
- Zaštita u kulturno nasleđe.

Na osnovu podataka dostavljenih od strane opština, tokom perioda januar-decembar 2021. godine, opštine Republike Kosovo su uspele da ispune približno 56% planiranih aktivnosti za sprovođenje u oblasti političkih kriterijuma.

U okviru **ekonomskih kriterijuma** predstavljeno je dostignuće lokalnog nivoa u oblastima:

- Postojanje funkcionalne tržišne ekonomije,
- Porezi,
- Preduzeća i industrijske politike i unutrašnje tržište.

Na osnovu podataka koje su pružile opštine, tokom perioda januar-decembar 2021. godine, opštine Republike Kosovo uspele su uspele da ispune približno 74% planiranih aktivnosti za sprovođenje u oblasti ekonomskih kriterijuma.

U okviru **evropskih standarda**, dostignuća na lokalnom nivou predstavljena su u oblastima:

- Poljoprivreda i ruralni razvoj,
- Energetika,
- Pravosuđe i osnovna prava, zaštita manjina;

- Pravda,
- Sloboda i bezbednost,
- Upravljanje granicama i migracije,
- Obrazovanje i kultura,
- Životna sredina i zaštita potrošača i javnog zdravlja.

Na osnovu podataka dostavljenih od strane opština, tokom perioda januar-decembar 2021. godine, opštine Republike Kosovo su uspele da ispune približno 56% planiranih aktivnosti za sprovođenje u oblasti evropskih standarda. Ukupno su opštine uspele da Izveštaj o ispunjavanju obaveza opština iz Evropske agende za period januar-decembar 2021. godine ispune 62% obaveze opština koje proističu iz Evropske agende, a koje spadaju u odgovornost sprovođenja lokalne samouprave.

S obzirom na situaciju stvorenu pandemijom COVID-19 u kojoj je bilo potrebno preduzeti mere u cilju zaštite javnog zdravlja, tokom ovog perioda došlo je do privremenih obustava razvoja aktivnosti, što je uticalo na značajno smanjenje u ispunjavanju ovih obaveza. Poglavlje o pandemiji COVID-19 predstavlja upravljanje situacijom sa COVID-19 na lokalnom nivou, uključujući mere koje su opštine preduzele u skladu sa uputstvima Ministarstva zdravlja i Nacionalnog instituta za javno zdravlje Kosova.

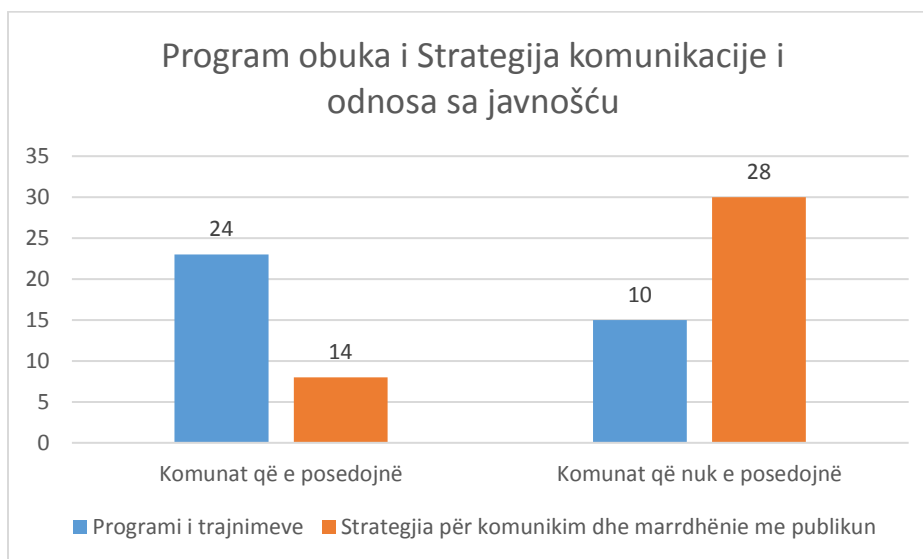
1. POLITIČKI KRITERIJUMI

1.1 Javna administracija

Jedna od glavnih oblasti koje su deo političkih kriterijuma je funkcionisanje lokalne javne samouprave. U okviru ove oblasti, opštine Republike Kosovo preduzele su aktivnosti kako bi obezbedile neophodne kapacitete za administraciju lokalne samouprave, povećale kvalitet javnih usluga za građane, efikasnost i transparentnost i izgradnju najefikasnijih mehanizama odgovornosti u odnosu sa građanima.

U okviru mera za izgradnju kapaciteta ljudskih resursa, 24 opštine su izradile program obuke, dok u 14 opština (*Ranilug, Dečan, Leposavić, Štrpce, Podujevo, Prizren, Zvečan, Priština, Đakovica, Uroševac, Mamuša, Mališevo, Novo Brdo, Zubin Potok*) nije izrađen program obuke za izveštajni period.

U cilju daljeg poboljšanja okvira politika u oblasti administracije, pregled podataka pokazuje da je značajan broj opština izradio Strategiju za javnu komunikaciju gde od 38 opština koje izveštavaju, 10 opština (*Đakovica, Vučitrn, Mališevo, Lipljan, Skenderaj, Gračanica, Orahovac, Peć, Klina, Elez Han*) su izradile Strategiju za komunikaciju i odnos sa javnošću, dok 28 opštine (*Gnjilane, Štimlje, Ranilug, Suva Reka, Obilić, Mamuša, Orahovac, Novo Brdo, Zubin Potok, Dečan, Dragaš, Kačanik, Junik, Glogovac, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kamenica, Južna Mitrovica, Vitina, Klokot, Istok, Podujevo, Prizren, Zvečan, Priština, Parteš, Kosovo Polje,*) još nisu izradile ovu strategiju. Iz podataka se može videti da veliki deo opština još nije izradio Strategiju komunikacije sa javnošću kao rezultat smanjenja broja zaposlenih zbog pandemije COVID-19, nedostatka stručnog osoblja za izradu strategija, posebno sektor komunikacije sa javnošću, itd.

Grafikon 1: Program obuka i Strategija komunikacije i odnosa sa javnošću

Takođe primećen je nizak nivo izrade godišnjeg plana komunikacije gde je do sada samo 10 opština izradilo godišnji plan komunikacije, dok 28 opština (*Gnjilane, Štimlje, Ranilug, Suva Reka, Obilić, Mamuša, Uroševac, Lipljan, Novo Brdo, Zubin Potok, Dragaš, Kačanik, Peć, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Klokot, Istok, Podujevo, Prizren, Zvečan, Priština, Parteš, Kosovo Polje, Mališevo, Đakovica, Vučitrn*) nemaju godišnji plan komunikacije.

Što se tiče sprovođenja Administrativnog uputstva (MALS) br. 06/2018 o minimalnim standardima javnih konsultacija, 31 opština je prijavila da se ovo uputstvo sprovodi, u 3 opštine (*Novo Brdo, Lipljan, Vitina*) izveštavano je da se delimično sprovodi i u 6 opština (*Obilić, Gnjilane, Severna Mitrovica, Kačanik, Mamuša, Uroševac*) izveštavano je da se ovo uputstvo ne sprovodi.

Međutim, ako pogledamo dole prikazane podatke, možemo videti da se odredbe AU -a još uvek ne primjenjuju na odgovarajućem nivou jer se rezultati javnih konsultacija sa izveštajem svih pruženih predloga od strane građana sa potrebnim objašnjenjima o razlozima odbijanja zahteva građana ili drugih interesnih grupa objavljuju se samo u 16 opština dok u 22 opštine (*Đakovica, Gnjilane, Suva Reka, Klina, Junik, Kačanik, Štrpce, Severna Mitrovica, Kosovo Polje, Parteš, Zvečan, Kamenica, Vitina, Obilić, Lipljan, Mališevo, Ranilug, Štimlje, Vučitrn, Mamuša, Uroševac, Zubin Potok*) se ne objavljuju.

Administrativno uputstvo (MALS) br. 06/2018 o minimalnim standardima konsultacija predviđa da je u svakoj opštini odgovorna za koordinaciju procesa javnih konsultacija jedinica/slужbenik za javnu komunikaciju, u skladu sa ovim do sada postoji samo 19 opština koje su imenovala odgovornog službenika u 15 opština (*Gjilan, Shtime, Ranillug, Mamushë, Zubin Potok, Podujevë, Viti, Istog, Zvečan, Prishtinë, Fushë Kosovë, Deçan, Dragash, Klinë, Mitrovicë e Veriut*) nije imenovan i u 4 opštine (*Uroševac, Vučitrn, Novo Brdo i Elez Han*) imenovana je kancelarija odgovorna za komunikaciju sa javnošću.

Prema podacima dobijenim od opština, od četiri severne opštine Republike Kosovo, u 2 opštine (*Leposavić, i Severna Mitrovica*) osnovana su opštinska odeljenja i imenovani su direktori opštinskih odeljenja dok u 1 opštini (*Zvečan*) od 13 opštinskih odeljenja predviđenih statutom opštine osnovana su samo 3 opštinska odeljenja. Što se tiče osnivanja centara za pružanje usluga građanima, u 3 opštine (*Leposavić, Zvečan, Zubin Potok*) nisu osnovana dok je u 1 opštinu (*Leposavić*) osnovano i u 2 opštine (*Zvečan i Severna Mitrovica*) nisu osnovana.

Intranet sistem u okviru administrativnih usluga koje pruža opština, funkcioniše u 1 opštini (*Leposavić*), dok u 2 opštine (*Severna Mitrovica i Leposavić*) još nije funkcionalan.

Prema podacima dobijenim od opština, broj zaposlenih iz nevećinskih zajednica u 30 opština je 462 zaposlenih iz nevećinskih zajednica, u 1 opštinu (*Kačanik*) nema zaposlenih iz nevećinskih zajednica, u 3 opštine, (*Glogovac, Junik, Elez Han*) nemaju iz nevećinskih zajednica dok 4 opštine (*Ranilug, Mamuša, Gračanica, Peć*) nisu dostavili informacije.

1.2 Ombudsman

Povećanje odgovornosti lokalne samouprave prema zahtevima/preporukama Ombudsmana za preduzimanje konkretnih akcija za lokalnu samoupravu ostaje prioritet tokom 2021. godine, od 38 opština 12 opština (*Gnjilane, Lipljan, Uroševac, Obilić, Vučitrn, Vitina, Zvečan, Parteš, Priština, Kosovo Polje, Skenderaj, Severna Mitrovica*) koje su primile 22 zahteva/preporuke od Institucije Ombudsmana, od kojih je vraćeno 13 pozitivnih odgovora i 6 zahteva je u procesu razmatranja.

1.3 Civilno društvo

Iz podataka pruženih tokom izveštavanja vidimo da su opštine kontinuirano podržavale civilno društvo pružajući podršku i saradnju. Prema dobijenim podacima, značajan broj opština je dao finansijsku podršku za projekte NVO-ima. U 29 opština izdvojen je budžet u iznosu od 2.191.156,34 evra, dok 9 opština (*Ranilug, Mamuša, Uroševac, Novo Brdo, Zubin Potok, Dečan, Štrpce, Klokot, Parteš*) nije izdvojilo budžet. Ovom finansijskom podrškom podržano je 1027 NVO-a sa 3405 projekata.

U cilju podsticanja i stimulisanja civilnog društva za apliciranje u opštinskim projektima, 28 opština su preduzele sledeće radnje: *informisanje putem lokalnih radija, društvenih mreža i poziva na veb stranici opštine, organizovanje informativnih sastanaka o procedurama apliciranja, pružanje pomoći u kompletiranju aplikacionih dokumenata, jednak tretman i nediskriminacija aplikacija, stvorene su olakšice odnosno u obezbeđivanju odgovarajuće infrastrukture za razvoj projekata, bliska saradnja sa NVO-ima, podrška multietničkim projektima, itd.* Dok 10 opština (*Mamuša, Zubin Potok, Dečan, Orahovac, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Klokot, Elez Hani, Parteš*) nisu preduzele nikakvu radnju.

1.4 Borba protiv korupcije i terorizma

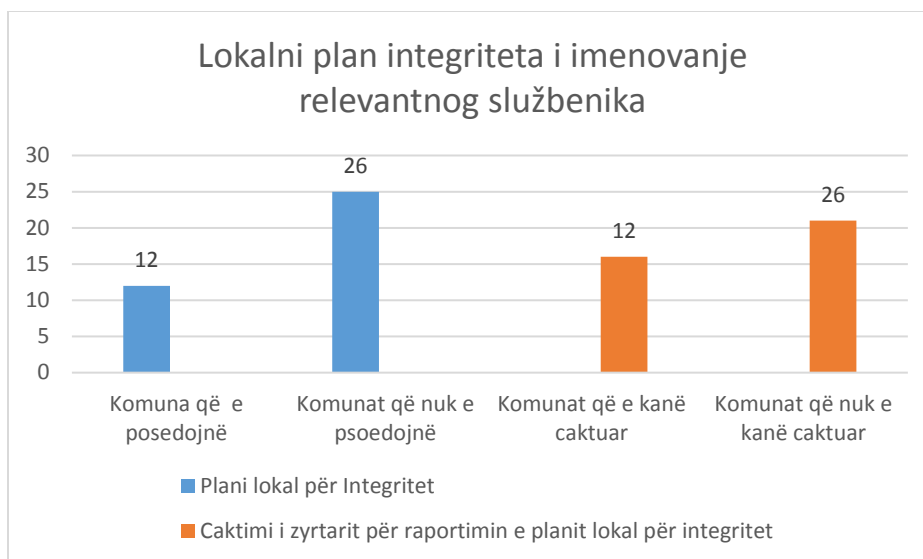
Jedan od najspecifičnijih ciljeva koji proizilazi iz Strategije za sprečavanje nasilnog ekstremizma i radikalizma koji vodi terorizmu je izgradnja kapaciteta institucija kako bi se ranije identifikovali faktori i procesi radikalizma, dakle u tu svrhu u 8 opština (*Gnjilane, Suva Reka, Obilić, Mamuša, Južna Mitrovica, Parteš, Priština, Prizren*), u saradnji sa centralnim nivoom i donatorima, organizovane su obuke za opštinske službenike obrazovanja, nastavnike i rukovodstvo škola za identifikaciju mladih ljudi koji su u opasnosti od ekstremizma i u 30 opština (*Đakovica, Mališevo, Ranilug, Lipljan, Novo Brdo, Zubin Potok, Vučitrn, Štimlje, Uroševac, Dečan, Dragaš, Klina, Kačanik, Peć, Junik, Orahovac, Glogovac, Skenderaj, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kosovo Polje, Istok, Klokot, Podujeva, Zvečan, Elez Han, Kamenica, Vitina*) nije organizovana nijedna obuka.

Da bi podržale i sprečile borbu protiv terorizma, radikalizma i nasilnog ekstremizma, 7 opština (Gnjilane, Uroševac, Dečan, Istok, Južna Mitrovica, Kamenica, Vitina) su preduzele konkretne radnje za podizanje svesti javnosti protiv radikalizma i to: *Održani su sastanci sa mladima, ženama i obrazovnim strukturama u cilju identifikovanja faktora koji utiču na porast ekstremizma, vođene su i rasprave u opštinskim savetima za bezbednost u zajednici, u pojedinim opštinama je izrađena Opštinska strategija za sprečavanje nasilnog delovanja, održani redovni sastanci preko lokalnih saveta i imama lokalnih džamija. itd. dok u 31 opštini (Đakovica, Mališevo, Ranilug, Suva Reka, Mamuša, Lipljan, Novo Brdo, Vučitrn, Štimlje, Obilić, Zubin Potok, Dragaš, Klina, Kačanik, Peć, Junik, Orahovac, Glogovac, Skenderaj, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kosovo Polje, Podujevo, Prizren, Elez Han, Parteš, Podujevo, Vitina) nije preduzeta nijedna radnja. U 38 opština nijedan slučaj nije prijavljen opštinskim Savetima za bezbednost u zajednici u vezi sa nasilnim ekstremizmom i terorizmom.*

U saradnji sa centralnim nivoom u 15 opština, u školama su stvoreni bezbedni prostori za učenike da privatno postavljaju pitanja o osetljivim društvenim pitanjima ili identitetu sa obučenim praktičarima (pedagogom, psihologom, sociologom itd.), posebno obraćajući pažnju na ciljne zone sa radikalizmom dok u 23 opštine (Đakovica, Gnjilane, Mališevo, Ranilug, Suva Reka, Novo Brdo, Zubin Potok, Vučitrn, Štimlje, Mamuša, Peć, Junik, Orahovac, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kosovo Polje, Klokot, Južna Mitrovica, Priština, Prizren, Zvečan, Elez Han) nema takvih prostora.

U cilju borbe protiv korupcije, opštine su stalno prijavljivale slučajeve sukoba interesa u slučaju sukoba interesa od strane opštinskih službenika. Tokom 2021. godine, u 32 opštine nije bilo nijednog slučaja sukoba interesa opštinskih zvaničnika, a u 6 opština (Đakovica, Štimlje, Uroševac, Glogovac, Južna Mitrovica, Prizren) bilo je 7 slučajeva. Što se tiče odbornika skupštine, koji su prijavili sukob interesa pre donošenja odluka u skupštini opštine, to su 3 opštine (Podujevo, Kosovo Polje, Leposavić) koje su prijavile 4 slučaja sukoba interesa.

Lokalni plan integriteta izrađen je u 12 opština dok u 26 opština (Štimlje, Ranilug, Obilić, Mamuša, Uroševac, Novo Brdo, Zubin Potok, Dečan, Klina, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kamenica, Južna Mitrovica, Vitina, Klokot, Istok, Podujevo, Prizren, Zvečan, Priština, Parteš, Kosovo Polje, Gnjilane, Mališevo) ovaj plani još uvek nije izrađen. Većina opština nije imenovala službenika za izveštavanje o Lokalnom planu integriteta, od 38 prijavljenih opština, samo 12 opština je imenovalo relevantnog službenika, dok 26 opština (Gnjilane, Štimlje, Mališevo, Ranilug, Suva Reka, Obilić, Mamuša, Uroševac, Novo Brdo, Dečan, Dragaš, Klina, Junik, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Podujevo, Kamenica, Klokot, Južna Mitrovica, Istok, Prizren, Zvečan, Priština, Kosovo Polje) još nisu imenovali odgovarajućeg službenika.

Grafikon 2: Program obuke i Strategija komunikacije i odnosa sa javnošću

Što se tiče primene Zakona o upotrebi jezika, radi stvaranja pristupa usluzi na službenim jezicima, 30 opština je preduzelo radnje kao što su: , organizovanje obuka, kurseva za srpski i albanski jezik, zaposleni su službenici za prevodjenje, pružaju se simultane usluge na svojim zvaničnim sastancima, materijali opštinskih organa su prevedeni na službene jezike, distribuiraju se razne brošure za promociju jezičkih prava za sve zajednice, itd., dok 5 opština (Vučitrn, Mališevo, Obilić, Podujevo, Elez Han) nisu preduzele radnje. Kako je predviđeno Zakonom o upotrebi jezika kao i opštinskim pravilnicima za službene jezike, u 33 opštine se vrši objavljivanje opštinskih akata na službenim jezicima, dok u 4 opštine (Mališevo, Suva Reka, Podujevo, Vitina) objavljivanje akata se vrši delimično i 1 opština, Zubin Potok, nije pružila informacije.

1.5 Zaštita i kulturno nasleđe

U oblasti kulturnog nasleđa, izazov opština i dalje ostaje izrada opštinskih planova za zaštitu kulturnog nasleđa, jer prema opštinskim podacima samo 6 opština (Vučitrn, Orahovac, Peć, Junik, Skenderaj, Prizren,) su izradile plan za zaštitu kulturnog nasleđa.

U cilju podizanja svesti i promocije zaštite kulturnog nasleđa u 27 opština preduzete su sledeće aktivnosti: kampanje podizanja svesti; distribucija različitih brošura o kulturnom nasleđu; organizacija poseta muzejima za srednjoškolce i studente; promocione emisije u lokalnim medijima; organizacija okruglih stolova za promociju kulturnog nasleđa; subvencionisanje projekata za promociju kulturnog nasleđa od strane NVO-a i pojedinaca, organizovanje kolektivnih izložbi slika, saradnja sa donatorima u podršci restauracije objekata kulturnog nasleđa, obeležavanje dobara kulturnog nasleđa, izrađeni su vodiči, mape spomenika, renoviranje objekata kulturnog nasleđa, digitalne mape, sve turističke informativne table su redizajnirane, stručnjaci su izdali knjige iz ove oblasti. Dok u 11 opština (Ranilug, Novo Brdo, Mamuša, Klina, Kačanik, Štrpce, Severna Mitrovica, Južna Mitrovica, Podujevo, Elez Han, Vitina) nije bilo aktivnosti.

U ovom periodu identifikovano je 4 slučajeva nelegalne gradnje u 3 opštine (*Gnjilane, Obilić, Istok*) za koje su preduzete sledeće mere: *obavešten je Inspektorat za kulturno nasleđe, obustavljeni su radovi do dobijanja dozvole od nadležnih organa u kojima je bilo takvih slučajeva.*

Takođe, u 17 opština instalirana je oprema za praćenje bezbednosti objekata kulturnog nasleđa / pravoslavnih crkava, u 5 opština (*Suva Reka, Obilić, Novo Brdo, Istok, Kamenica*) delimično su obezbeđeni dok u 16 opština (*Gnjilane, Mališevo, Ranilug, Uroševac, Vučitrn, Štimlje, Orahovac, Junik, Leposavić, Severna Mitrovica, Južna Mitrovica, Parteš, Priština, Zvečan, Elez Han, Vitina*) nije obezbeđena oprema za praćenje.

U 4 opštine (*Đakovica, Orahovac, Klina i Štrpce*) potpisani su Memorandumima o saradnji za dužnosti i odgovornosti za održavanje pravoslavnih crkava, 30 opštine nisu potpisale Memorandum dok 4 opštine (*Mamuša, Junik, Dragaš, Glogovac*) nemaju pravoslavne crkve.

Za funkcionisanje Seoskog saveta za Veliku Hoću, opština Orahovac je obezbedila kancelariju u opštini za održavanje sastanaka i drugih aktivnosti i za ovaj period je izdvojen budžet u iznosu od 25.028,00 evra.

Za sprovođenje Zakona o istorijskom centru Prizrena, za period januar-decembar 2021. godine, opština Prizren nije izdvojila budžet. Nije bilo nijedne nelegalne gradnje u okviru posebnih zaštićenih zona u opštini Prizren. Počeo je proces legalizacije objekata izgrađenih bez dozvole i imenovani su opštinski inspektori radi inspekcije gradnji bez dozvola u zaštićenoj zoni grada. Takođe, opština Prizren u cilju sanacije rečnog korita reke Bistrice je preduzela aktivnosti kao što su: *zaštita rečnog korita, sanacija gradskih mostova, zaštita od otpadnih voda, čišćenje reke itd.* U opštini Kosovo Polje, sprovedena je studija izvodljivosti za osnivanje Muzeja prirode, koji se gradi u saradnji sa Ministarstvom kulture, omladine i sporta.

2. EKONOMSKI KRITERIJUMI

2.1 Postojanje funkcionalne tržišne ekonomije

U cilju pružanja boljih usluga građanima, predviđeno je osnivanje centara za registrovanje poslovnih subjekata (one stop shop-ova), koji olakšavaju pružanje usluga, uključujući i njihovo registrovanje, stoga 32 opštine su funkcionalizovale ove centre a ostaje da se one funkcionalizuju u 7 opština (*Mališevo, Mamuša, Zubin Potok, Klokot, Zvečan, Priština, Junik*).

Broj tržišnih inspektora u 30 opština je 53, dok u 8 opština (*Priština, Zvečan, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Obilić, Zubin Potok, Mamuša*) nemaju tržišnih inspektora.

Što se tiče javnih rasprava o planiranju budžeta u 29 opština održane su 188 javne rasprave, dok u 9 opština (*Obilić, Novo Brdo, Zubin Potok, Gračanica, Peć, Kamenica, Klokot, Parteš, Priština*) nije održana nijedna javna rasprava.

2.2 Porezi

U cilju suzbijanja neformalne ekonomije u 33 opštine preduzete su aktivnosti kao što su: *pismena opomena, stalne kontrole, pružanje potrebnih saveta za zakonito postupanje, preduzimanje mera prema subjektima koji su svoju delatnost obavljali a da nisu registrovani, mandatne kazne, privremeno zatvaranje ekonomskih subjekata, oslobađanje od plaćanja komunalnih такси i dr.* U 5 opština (*Ranilug, Zubin Potok, Leposavić, Severna Mitrovica, Zvečan*) nije preduzeta nijedna radnja.

Tokom perioda januar-decembar 2021. godine, od 38 opština izvestilaca, 31 opština je dobila 348 preporuke od Nacionalne kancelarije revizije., od toga adresirane su 188 preporuke, 67 nisu adresirane a ostale preporuke su u procesu. Od ovih preporuke, 124 preporuke su finansijske i 30 preporuke o učinku.. Kako bi se poboljšalo upravljanje lokalnim finansijama, u 33 opštine preduzete su mere kao što su: *pismena opomena, stalna kontrola, , pružanje potrebnih saveta za zakonito postupanje, preduzimanje mera prema subjektima koji su svoju delatnost obavljali a da nisu registrovani, mandatne kazne, privremeno zatvaranje ekonomskih subjekata, oslobađanje od plaćanja komunalnih такси i dr.* U 5 opština (*Ranilug, Zubin Potok, Leposavić, Severna Mitrovica, Zvečan*) nije preduzeta nijedna radnja.

Jedinica za unutrašnju reviziju funkcioniše u 30 opština, dok u 8 opština (*Mamuša, Zubin Potok, Leposavić, Severna Mitrovica, Klokot, Zvečan, Parteš, Elez Han*) ova jedinica nije funkcionalna, u ovim opštinama su poštovana pravila i procedure. definisane u procesima revizije. . Što se tiče planiranja opštinske imovine za lokalni ekonomski razvoj, postoji 14 opština koje su objavile registar opštinske svojine, dok 24 opštine (*Mamuša, Novo Brdo, Mališevo, Zubin Potok, Dečan, Dragaš, Peć, Gračanica, Severna Mitrovica, Kosovo Polje, Klokot, Parteš, Podujevo, Zvečan, Elez Han, Kamenica, Vitina, Vučitrn, Obilić, Štimlje, Ranilug, Uroševac, Suva Reka, Lipjan*) nisu objavile opštinski registar..

2.3 Preduzeća i industrijske politike

U 9 opština je izvršena funkcionalizacija ekonomskih zona, dok u 24 opštine ((*Đakovica, Gnjilane, Vučitrn, Ranilug, Mališevo, Obilić, Mamuša, Uroševac, Lipjan, Zubin Potok, Dečan, Klina, Kačanik, Peć, Junik, Leposavić, Severna Mitrovica, Klokot, Podujevo, Zvečan, Kamenica, Vitina, Parteš, Priština*) još nije izvršena funkcionalizacija ekonomskih zona, u 1 opštini (*Suva Reka*) izvršena je delimično i u 4 opštine (*Novo Brdo, Kosovo Polje, Istok, Elez Han*) nema ekonomskih zona.

3 EVROPSKI STANDARDI

3.1 Poljoprivreda i ruralni razvoj

U sektoru poljoprivrede, značajan izazov ostaje izrada dokumenata za dalju regulaciju poljoprivrednog zemljišta s obzirom da je samo 7 opština (*Lipljan, Đakovica, Kamenica, Prizren, Priština, Junik, Glogovac*) izradilo Plan i Program za poljoprivredu i ruralni razvoj, dok je Plan upravljanja ruralnim zemljištem izrađen samo u 3 opštine (*Kamenica, Istok, Podujevo*).

U periodu januar-decembar 2021. godine podnet je 481 zahtev za promenu namene zemljišta u 21 opštini, dok je u 17 opština (*Gnjilane, Ranilug, Zubin Potok, Suva Reka, Mamuša, Klina, Orahovac, Glogovac, Skenderaj, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kamenica, Južna Mitrovica, Zvečan, Parteš, Priština*) nije podnet nijedan zahtev, pored toga za ove zahteve doneto je 361 rešenje.

Što se tiče dalje konsolidacije opštinskih savetodavnih informativnih centara za poljoprivredu i ruralni razvoj, u 29 opština funkcionalni su informativni centri, dok u 9 opština (*Zubin Potok, Kačanik, Peć, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Podujevo, Prizren, Zvečan*) još uvek nisu funkcionalizovani. Za podršku poljoprivrednicima za poljoprivrednu kultivaciju su 23 opštine koje su pružile podršku za 4466 farmera u sektorima kao što su: stočarstvo, hortikultura, povrtarstvo, živinarstvo, it, dok 15 opština (*Štimlje, Mališevo, Mamuša, Vučitrn, Ranilug, Novo Brdo, Zubin Potok, Dečan, Dragaš, Klina, Junik, Orahovac, Leposavić, Severna Mitrovica, Klokot*) nisu pružili podršku poljoprivrednicima.

Za zaštitu poljoprivrednog zemljišta i promociju značaja poljoprivrednog zemljišta, 10 opština (*Lipljan, Južna Mitrovica, Glogovac, Gračanica, Štrpce, Peć, Junik, Suva Reka, Obilić, Uroševac*) preduzele su kampanje podizanja svesti/obuke, dok 28 opština nisu preduzele održale nijednu kampanju.

Postoji 8 opština koje imaju poljoprivredne inspektore, dok 30 opština (*Gnjilane, Vučitrn, Mališevo, Ranilug, Suva Reka, Obilić, Mamuša, Uroševac, Lipljan, Novo Brdo, Zubin Potok, Dragaš, Kačanik, Peć, Junik, Glogovac, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kosovo Polje, Istok, Klokot, Južna Mitrovica, Parteš, Podujevo, Priština, Zvečan, Elez Han, Kamenica, Vitina*) još nemaju poljoprivredne inspektore. U većini opština u kojima nema poljoprivrednog inspektora u ovim slučajevima inspekcije sprovode sanitarni inspektori, regionalni inspektori, veterinarski inspektori, građevinski inspektori, inspektori iz regionalne kancelarije Kosovske agencije za hranu i veterinarstvo (KAHV), sa centralnog nivoa i koordinator za poljoprivredu. Broj poljoprivrednih inspekcija u 12 opština je 1921, dok 26 opštine (*Gnjilane, Uroševac, Obilić, Ranilug, Zubin Potok, Suva Reka, Mališevo, Mamuša, Dragaš, Kačanik, Peć, Junik, Glogovac, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kamenica, Južna Mitrovica, Istok, Zvečan, Priština, Kosovo Polje, Elez Han, Lipljan, Vučitrn,*) nisu imale inspekcije. U 10 opština broj podnetih prijave je 294 dok u 28 opština

(*Obilić, Ranilug, Zubin Potok, Suva Reka, Mališevo, Mamuša, Uroševac, Gnjilane, Dečan, Dragaš, Kačanik, Peć, Junik, Glogovac, Skenderaj, Gračanica, Laposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kamenica, Južna Mitrovica, Klokot, Zvečan, Podujevo, Parteš, Priština, Kosovo Polje, Elez Han*) nije bilo nijedne podnete prijave.

3.2 Energija

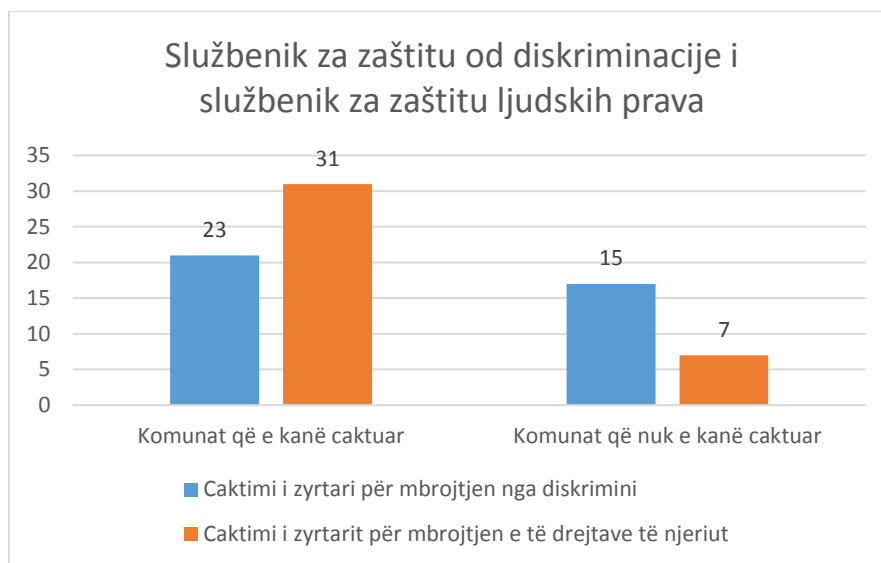
U cilju realizacije obaveza koje proizilaze iz SSP-a, opštine su kontinuirano dalje razvijale politike u oblasti energetske efikasnosti. opštinskih planova energetske efikasnosti je jedan od napretka koji je preciziran i u izveštaju EK-a za Kosovo jer je do sada 30 opština izradilo plan energetske efikasnosti, dok samo 8 opština (*Ranilug, Zubin Potok, Dragaš, Peć, Gračanica, Severna Mitrovica, Kosovo Polje, Mališevo*) još uvek nemaju ovaj plan.. U cilju sprovođenja ovog plana, opštine su razvile veliki broj projekata uglavnom u školama i Centrima porodične medicine, kao i u ostalim javnim objektima opštine.

3.3 Statistike

Na osnovu Zakona br. 03 / 1-237 o popisu stanovništva, domaćinstva i stanova, 9 opštine su započele pripreme za popis stanovništva dok u 29 opština (*Štimlje, Mališevo, Suva Reka, Mamuša, Lipljan, Novo Brdo, Đakovica, Vučitrn, Zubin Potok, Dečan, Dragaš, Kačanik, Peć, Orahovac, Skenderaj, Gračanica, Laposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Klokot, Južna Mitrovica, Parteš, Podujevo, Prizren, Zvečan, Elez Han, Kamenica, Vitina, Ranilug*) još uvek nisu počele pripreme.

3.4 Pravosuđe i osnovna prava

U okviru zakona o zaštiti od diskriminacije, opštine su dužne da imenuju nadležnu jedinicu ili službenika za koordinaciju i izveštavanje o sprovođenju ovog zakona, a prema zvaničnim podacima vidimo da je do sada 23 opština imenovala službenika za zaštitu od diskriminacije, dok 15 opština (*Ranilug, Novo Brdo, Zubin Potok, Klina, Kačanik, Dečan, Junik, Glogovac, Laposavić, Severna Mitrovica, Kamenica, Istok, Podujevo, , Prizren, Kosovo Polje*) još uvek nisu imenovala. Dok, što se tiče dotičnih službenika za zaštitu ljudskih prava, 31 opština je imenovala ove službenike, dok u 7 opština (*Štimlje, Mališevo, Novo Brdo, Zubin Potok, Glogovac, Laposavić, Dečan*) još uvek nisu imenovani.

Grafikon 3: Imenovanje službenika za zaštitu od diskriminacije i službenika za zaštitu ljudskih prava

Opštine su nastavile sa aktivnostima u oblasti zaštite ljudskih prava, gde se u 19 opština razvijaju aktivnosti za promociju i zaštitu ljudskih prava kao što su: predavanja u školama; informativne i savetodavne sesije; kampanje podizanja svesti, sastanci sa civilnim društvom, distribuirane su brošure i informacije o sprečavanju ove pojave itd., : dok u 19 opština (Suva Reka, Vučitrn, Ranilug, Novo Brdo, Dečan, Klina, Peć, Junik, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Zubin Potok, Klokot, Južna Mitrovica, Parteš, Zvečan, Elez Han, Vitina) nije bilo aktivnosti. U 10 opština dodeljena su budžetska sredstva u iznosu od 48,500.00 evra za razvoj aktivnosti u oblasti ljudskih prava.

Što se tiče objavljivanja za informisanje građana o njihovim pravima koja mogu ostvariti u nadležnim institucijama, 15 opština su objavile obaveštenja na veb stranicama opština, dok 23 opštine (Đakovica, Gnjilane, Vučitrn, Mamuša, Novo Brdo, Zubin Potok, Dečan, Dragaš, Leposavić, Severna Mitrovica, Mališevo, Štimlje, Ranilug, Obilić, Uroševac, Suva Reka, Istok, Klokot, Prizren, Zvečan, Elez Han, Vitina, Kosovo Polje) nisu ih objavile.

Još jedan nalaz iz Izveštaja EK-a za Kosovo bila je izrada Strategije i Akcionog plana protiv nasilja u porodici, koja je izrađena samo u 3 opštine (Dragaš, Južna Mitrovica Vitina). U 21 opštini prijavljeno je 1010 slučajeva nasilja, dok u 17 opština (Ranilug, Obilić, Mamuša, Novo Brdo, Klokot, Parteš, Podujevo, Kamenica, Dečan, Dragaš, Junik, Gračanica, Štrpce, Vučitrn, Štimlje, Severna Mitrovica, Peć) nije bilo prijavljenih slučajeva nasilja. Opštine su izvestile da su preduzele mere i pružile podršku prijavljenim slučajevima. Za podizanje javne svesti o nasilju u porodici 29 opštine su preduzele mere / radnje protiv žrtava nasilja u porodici u skladu sa zakonom o zaštiti od nasilja u porodici, kao što su: podizanje svesti građana o posledicama nasilja u porodici, socijalno savetovanje, kampanje podizanja svesti, obuke, distribuiranje brošura itd. Dok u 9 opština (Novo Brdo, Štimlje, Ranilug, Zubin Potok, Klina, Kačanik, Peć, Severna Mitrovica, Klokot) nije preduzeta nijedna radnja.

Što se tiče osnivanja opštinskog saveta za zaštitu žrtava nasilja u porodici na rodnoj osnovi, u 20 opština je ovaj Savet osnivan, dok u 18 opština (*Vučitrn, Ranilug, Mamuša, Uroševac, Novo Brdo, Zubin Potok, Dečan, Klina, Peć, Junik, Skenderaj, Gračanica, Severna Mitrovica, Kamenica, Klokot, Podujevo, Prizren, Zvečan*) još uvek nisu osnivani.

Opštine su ulagale kontinuirane napore da podrže sprovođenje rodne politike, prema podacima u 37 opština broj žena na rukovodećim položajima je 2250, dok 1 opština (*Severna Mitrovica*) nije pružila podatke. U javnoj lokalnoj administraciji uključujući i skupštinu opštine u 36 opština, uključeno je 4002 žene, dok 2 opštine (*Peć i Severna Mitrovica*) nisu pružile podatke. Što se tiče statističkog (rodnog) izveštaja direktora opštinskih odeljenja, u 28 opština od 297 opštinskih odeljenja koje su funkcionisale je 84 opštinskih odeljenja koje vode žene i 213 opštinskih odeljenja koje vode muškarci, dok 10 opština (*Ranilug, Podujevo, Parteš, Dečan, Dragaš, Orahovac, Peć, Leposavić, Severna Mitrovica, Štrpce*) nisu pružile informacije.

U vezi sa sprovođenjem imovinskog prava žena, 25 opština su preduzele aktivnosti u cilju podizanja svesti i poboljšanja imovinskih prava žena: *razvijene su aktivnosti sa ženama u ruralnim sredinama, oslobađanje žena od opštinskih taksi za upis zajedničke imovine, sastanci sa grupama žena i obuke, distribuirani su posteri i letci, postavljene su plakate na više posećenim mestima, organizovane su kampanje podizanja svesti u vezi sa Administrativnim uputstvom (VRK) br. 02/2020 o posebnim merama za registraciju zajedničke nepokretne imovine na ime oba supružnika* dok u 11 opština (*Đakovica, Zubin Potok, Štimlje, Suva Reka, Obilić, Štrpce, Peć, Severna Mitrovica, Istok, Zvečan, Elez Han*) nisu preduzete radnje. Na ime oba supružnika u 25 opština registrovano je 3380 imovine dok 13 opštine (*Vučitrn, Ranilug, Dečan, Peć, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Južna Mitrovica, Parteš, Zvečan, Elez Han, Zubin Potok, Gračanica*) nisu pružile informacije.

Još jedan izazov koji je identifikovan u izveštaju Evropske komisije o lokalnom nivou samoupravljanja je sprovođenje zakona o zaštiti deteta, značajan broj opština izrazilo je svoje izazove i poteškoće u sprovođenju ovog zakona, kao što su: *nedostatak finansijskih sredstava, nedostatak stručnog osoblja, mali broj javnih rasprava itd.* U 19 opština organizovane su kampanje za podizanje svesti o ovom zakonu, dok je 19 opština (*Štimlje, Ranilug, Lipljan, Novo Brdo, Zubin Potok, Dragaš, Kačanik, Skenderaj, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Orahovac, Peć, Severna Mitrovica, Istok, Klokot, Parteš, Zvečan, Elez Han*) nisu organizovale nijednu kampanju. Samo 3 opštine (*Lipljan, Klina, Glogovac*) su odvojile finansijska sredstva za razvoj i održavanje usluga za zaštitu dece. U 19 opština imenovani su odgovarajući službenici za zaštitu dece dok 19 opštine (*Vučitrn, Suva Reka, Uroševac, Novo Brdo, Zubin Potok, Dečan, Dragaš, Leposavić, Peć, Klina, Severna Mitrovica, Južna Mitrovica, Istok, Podujevo, Prizren, Zvečan, Priština, Parteš, Kosovo Polje*) još uvek ih nisu imenovali.

U cilju jačanja lokalnog nivoa u borbi protiv trgovine ljudima, u 2 opštine (*Novo Brdo, Prizren*) otvorena su i funkcionalizovana skloništa za žrtve trgovine ljudima dok u 3 opštine (*Suva Reka, Mališevo, Štimlje*) otvorena su na regionalnom nivou. Za podršku skloništa 12 opštine su

obezbedile budžetsku podršku (*Štimlje, Mališevo, Suva Reka, Obilić, Uroševac, Kosovo Polje, Elez Han, Vitina, Dragaš, Klina, Kačanik, Peć*).

Tokom perioda januar-decembar 2021. godine, u 4 opštine (*Štimlje, Kosovo Polje, Južna Mitrovica i Vitina*) prijavljeno je 9 slučajeva smeštaja i obeštećenja žrtava trgovine ljudima za koje su opštine obezbedile pomoć. Što se tiče usvajanja trogodišnjeg Plana socijalnog stanovanja isti je izrađen u 11 opština dok 27 opština (*Kamenica, Južna Mitrovica, Vitina, Klokot, IstokZvečan, Priština, Parteš, Elez Han, Dragaš, Klina, Peć, Junik, Orahovac, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Gnjilane, Vučitrn, Mališevo, Ranilug, Mamuša, Novo Brdo, Zubin Potok, Lipljan, Uroševac, Obilić*) još uvek nisu izradile ovaj plan.

Konsultativno veće za osobe sa ograničenim sposobnostima je funkcionalizovano u 18 opština, dok u 20 opština (*Ranilug, Obilić, Mamuša, Lipljan, Novo Brdo, Dečan, Dragaš, Klina, Peć, Skenderaj, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kamenica, Klokot, Istok, Podujevo, Prizren, Zvečan, Parteš*) još uvek nije funkcionalizovano. Što se tiče besplatne pravne pomoći za sve građane Republike Kosovo, u 6 regiona (*Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Peć, Južna Mitrovica, Prizren*) su funkcionalne regionalne kancelarije za besplatnu pravnu pomoć dok u 1 opštini (*Priština*) ova kancelarija nije funkcionalna. Dok su mobilne kancelarije za besplatnu pravnu pomoć kao oblik organizovanja pravnih usluga osnovane u 16 opština, dok u 15 opština (*Vučitrn, Mališevo, Ranilug, Obilić, Mamuša, Novo Brdo, Zubin Potok, Orahovac, Klina, Kačanik, Junik, Štrpce, Klokot, Zvečan, Parteš*), još uvek nisu osnovane. Broj osoba koje su zatražile besplatnu pravnu pomoć u ovim kancelarijama je 1535.

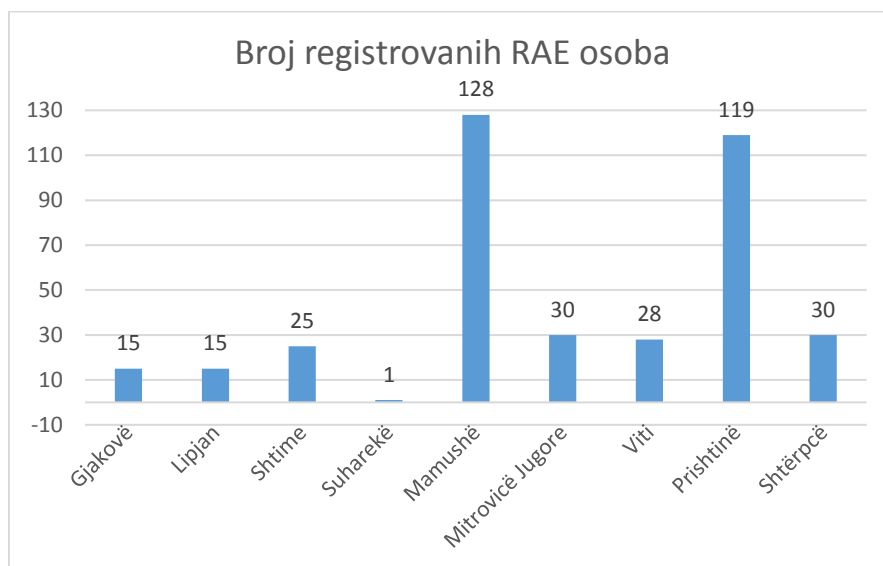
3.5 Zaštita manjina

Za sprovođenje Strategije za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana, lokalni odbor je osnovan u 15 opština dok u 16 opština (*Gnjilane, Mališevo, Mamuša, Novo Brdo, Zubin Potok, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kamenica, Južna Mitrovica, Vitina, Klokot, Podujevo, Prizren, Zvečan*) još uvek nije osnovan U 7 opština (*Skenderaj, Glogovac, Junik, Dragaš, Kačanik, Parteš, Elez Han*) nema zajednice Roma, Aškalija i Egipćana.

U 12 opština usvojen je Lokalni akcioni plan za integraciju zajednica Roma, Aškalija i Egipćana dok u 19 opština (*Mališevo, Ranilug, Novo Brdo, Zubin Potok, Suva Reka, Peć, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kamenica, Južna Mitrovica, Vitina, Klokot, Podujevo, Obilić, Mamuša, Gnjilane, Zvečan, Lipljan*) još uvek nije izrađen a u 7 opština (*Skenderaj, Dragaš, Junik, Glogovac, Kačanik, Parteš, Elez Han*) nema zajednice Roma, Aškalija i Egipćana.

Tokom perioda januar-decembar 2021. godine, u 9 opština broj registrovanih osoba iz zajednica Roma, Aškalija i Egipćana je 391. Za realizaciju kampanja za besplatnu registraciju zajednica Roma, Aškalija i Egipćana u 9 opština, realizovane su kampanje za registraciju, dok je u 22 opština (*Vučitrn, Đakovica, Ranilug, Zubin Potok, Mališevo, Uroševac, Gnjilane, Gračanica, Leposavić,*

Štrpce, Orahovac, Severna Mitrovica, Kamenica, Klokot, Istok, Zvečan, Podujevo, Kosovo Polje, Vitina, Južna Mitrovica, Priština, Peć) nisu realizovane kampanje a u 7 opština (Glogovac, Skenderaj, Dragaš, Junik, Parteš, Elez Han, Kačanik) nema zajednice Roma, Aškaliya i Egipcana.

Grafikon 4: Broj registrovanih RAE osoba

3.6 Prava, sloboda i bezbednost

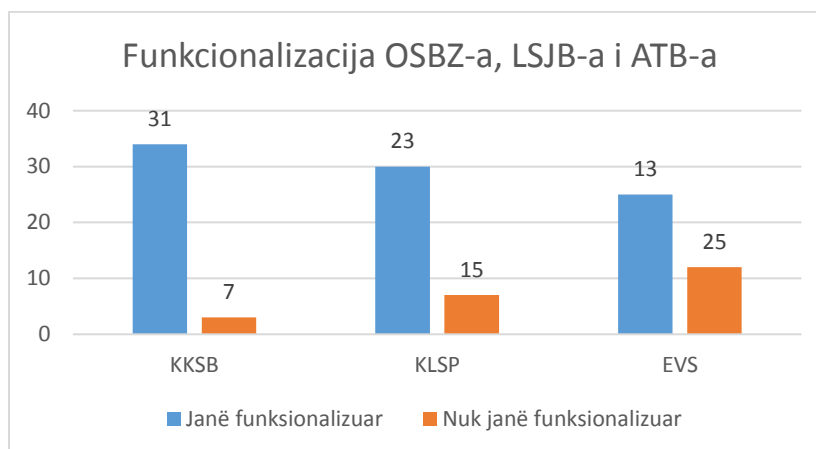
Jedan od izazova Izveštaja EK-a za Kosovo je izrada Lokalnog akcionog plana za reintegraciju koji plan su uspele da izrade 24 opštine dok 14 opštine (Mališevo, Ranilug, Novo Brdo, Zubin Potok, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Južna Mitrovica, Klokot, Prizren, Zvečan, Elez Han, Uroševac) još uvek nisu izradile plan Takođe, za period januar-decembar 2021. godine izdvojen je budžet za reintegrirana lica samo u 4 opštine (Vučitrn, Suva Reka, Đakovica, Gračanica).

3.7 Upravljanje granicom i migracijom

Pružanje mogućnosti povratka raseljenim licima i podrška sa lokalnog nivoa nastavljena je i tokom ovog perioda. U 24 opština broj raseljenih lica je 1701 u 14 opština (Đakovica, Gnjilane, Štimlje, Uroševac, Vučitrn, Mališevo, Kačanik, Skenderaj, Leposavić, Južna Mitrovica, Klokot, Zvečan, Parteš i Elez Han) nije bilo raseljenih lica. Za povratnike u 6 opština (Đakovica, Obilić, Klina, Štrpce, Peć, Kamenica) izgrađeno je 31 kuća.

Što se tiče apliciranja za pomoć iz fonda za reintegraciju u 18 opština broj aplikacija je 189 dok je broj aplikacija za razvoj biznisa od strane repatriраних lica u 18 opština 173. Stvaranje baze podataka za raseljena lica završeno je u 20 opština dok u 18 opština (Đakovica, Vučitrn, Štimlje, Mališevo, Ranilug, Uroševac, Zubin Potok, Kačanik, Peć, Orahovac, Leposavić, Severna Mitrovica, Klokot, Parteš, Prizren, Zvečan, Elez Han, Vitina) još uvek nije stvorena. U 31 opštini funkcionalni su OSBZ-i i održali su 115 sastanaka dok u 7 opština (Novo Brdo, Zubin Potok, Gračanica, Leposavić, Severna Mitrovica, Istok, Zvečan) nisu funkcionalni. Opštinski savet za javnu bezbednost je

funkcionalan u 23 opština i održano je 72 sastanaka OSJB-a dok u 15 opština (*Štimlje, Novo Brdo, Junik, Skenderaj, Štrpce, Severna Mitrovica, Zvečan, Elez Han, Južna Mitrovica, Ranilug, Gračanica, Peć, Priština, Đakovica, Zubin Potok*) nisu funkcionalni. Akcioni tim za bezbednost je funkcionalan u 13 opština i održano je 39 sastanaka ATB-a dok u 25 opština (*Đakovica, Štimlje, Novo Brdo, Ranilug, Zubin Potok, Mamuša, Dečan, Klina, Kačanik, Peć, Glogovac, Skenderaj, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kamenica, Južna Mitrovica, Klokot, Prizren, Priština, Kosovo Polje, Elez Han*) nisu funkcionalni.

Grafikon 5: Funkcionalizacija OSBZ-a, LSJB-a i ATB-a

Seoski saveti su osnovani i funkcionalni u 25 opština, dok u 11 opština (*Dragaš, Klina, Junik, Skenderaj, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Istok, Zvečan, Priština, Kosovo Polje*) nisu osnovani i 2 opštine (*Ranilug, Mamuša*) nisu pružile informacije.

3.8 Obrazovanje i kultura

Razvoj sistema obrazovanja i izgradnja kapaciteta za sveobuhvatno obrazovanje nastavljani su u opštinama, za koje je 20 opština organizovalo 186 obuka sa 4407 obučanih nastavnika, dok u 18 opština (*Ranilug, Zubin Potok, Mališevo, Klina, Kačanik, Peć, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kamenica, Vitina, Klokot, Zvečan, Parteš, Prizren, Priština, Kosovo Polje*) nisu organizovane obuke.

Broj funkcionalnih vrtića u 35 opština je 155, dok 2 opštine (*Mamuša, Novo Brdo*) nemaju funkcionalne vrtiće i 1 opština (*Severna Mitrovica*) nije pružila informacije.

Što se tiče povećanja stepena učešća dece u institucijama predškolskog obrazovanja, u 33 opštine broj dece uzrasta od 0-5 godina koja pohađaju obrazovanje i staranje o ranom detinjstvu je 7849 dece, dok u 2 opštine (*Mamuša, Novo Brdo*) u vrtiću nema dece uzrasta 0-5 godina, dok 3 opštine (*Severna Mitrovica, Parteš, Zubin Potok*) nisu pružile informacije. Broj dece sa posebnim potrebama koja su uključena u vrtiće u 28 opština je 454 dok u 10 opština (*Novo Brdo, Ranilug, Zubin Potok, Mamuša, Dragaš, Skenderaj, Klokot, Podujevo, Parteš*) nema dece sa posebnim

potrebama uključenih u predškolske institucije obrazovanja. Dok, 1 opština (*Severna Mitrovica*) nije pružila informacije.

U 4 opštine (*Vučitrn, Peć, Istok, Prizren*) nevećinska zajednica se i dalje suočava sa izazovima uglavnom zbog nedostatka udžbenika, zbog čega su opštine izrazile zabrinutost u relevantnim institucijama. Broj napuštanja škole od strane manjinske zajednice u 8 opština (*Lipljan, Uroševac, Obilić, Istok, Prizren, Orahovac, Peć, Gračanica*) je 140 dok 30 opština nisu imale nijedan slučaj.

U cilju podizanja svesti o potrebi obrazovanja dece iz nevećinskih zajednica, postoji 14 opština koje su sa roditeljima sprovele kampanje podizanja svesti o važnosti upisa dece manjinskih zajednica u školama i drugi projekti su razvijeni kroz NVO „Balkan Sunflowers“, NVO „Romski glas“ i NVO „VORAE“ dok u 19 opština (*Đakovica, Mališevo, Ranilug, Suva Reka, Mamuša, Novo Brdo, Zubin Potok, Dečan, Dragaš, Kačanik, Skenderaj, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kosovo Polje, Klokot, Južna Mitrovica, Zvečan, Kamenica*) nije sproveden nijedan projekat a 5 opštine (*Glogovac, Junik, Parteš, Elez Han, Vitina*) nemaju nevećinske zajednice.

Akcionni plan za sprečavanje napuštanja i neupisivanja u obrazovanje za nevećinske zajednice (Rome i Aškalije) izrađen je u samo 2 opštine (*Orahovac, Kosovo Polje*). Postoje 26 opština koje su formirale akcione timove za sprečavanje napuštanja učenika u školama dok u 12 opština (*Gnjilane, Vučitrn, Mališevo, Ranilug, Zubin Potok, Gračanica, Leposavić, Junik, Severna Mitrovica, Parteš, Prizren, Zvečan*) još uvek nisu formirani

3.9 Životna sredina

Opštine ostaju posvećene očuvanju i zaštiti životne sredine, kao i sistemu upravljanja otpadom, u cilju sprovođenja Zakona o zaštiti životne sredine, 27 opština je izradilo plan za upravljanje komunalnim otpadom, dok je 11 opština (*Gnjilane, Vučitrn, Mališevo, Ranilug, Zubin Potok, Gračanica, Leposavić, Severna Mitrovica, Parteš, Zvečan, Klina*) još uvek nisu izrazile ovaj plan.. Izazovi sa kojima se opštine neprekidno suočavaju u sprovođenju Zakona o zaštiti životne sredine i sprovođenju Plana upravljanja opštinskim otpadom su: *nedovoljna sredstva, svest građana, neplaćanje od strane građana, mali broj inspekcija, nedostatak preduzeća, neadekvatno osoblje za odgovarajuću oblast, nedostatak dovoljne tehničke opreme za preduzeće koje upravlja otpadom itd.*

U cilju promovisanja i zaštite životne sredine, u 11 opština sprovedene su 36 kampanje, dok 27 opštine (*Lipljan, Vučitrn, Đakovica, Štimlje, Novo Brdo, Ranilug, Zubin Potok, Suva Reka, Mališevo, Uroševac, Dečan, Dragaš, Klina, Kačanik, Peć, Junik, Orahovac, Leposavić, Štrpce, Južna Mitrovica, Klokot, Istok, Zvečan, Podujevo, Parteš, Priština, Elez Han*) nisu razvijale nijednu kampanju. Izrada akcionog plana o kvalitetu vazduha ostaje značajan izazov za opštine pri čemu je samo 1 opština (*Glogovac*) izradila ovaj plan.

Broj ilegalnih deponija u 33 opštine je 1110, dok 4 opštine (*Zubin Potok, Junik, Dečan, Štrpce*) nisu pružile informacije a 1 opština (*Parteš*) nema ilegalnih deponija.

3.10 Zaštita potrošača i javnog zdravlja

U oblasti zdravlja majke i deteta u 20 opština organizovane su kampanje podizanja svesti dok u 18 opština (*Đakovica, Štimlje, Ranilug, Uroševac, Novo Brdo, Mališevo, Mamuša, Dečan, Junik, Glogovac, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Klokot, Parteš, Podujevo, Prizren, Zvečan*) nije organizovana nijedna kampanja. Tokom perioda januar-č decembar 2021. godine, u 17 opština održano je 60 obuka o zdravlju majke i deteta dok u 21 opštinu (*Đakovica, Štimlje, Novo Brdo, Ranilug, Mališevo, Mamuša, Dečan, Klina, Kačanik, Orahovac, Glogovac, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kamenica, Klokot, Zvečan, Podujevo, Parteš, Prizren, Kosovo Polje*) nije organizovana nijedna obuka.

Dok, za sprovođenje zakona protiv duvana u 17 opština obavljeno je 1199 inspekcija, a u 21 opštine (*Vučitrn, Đakovica, Novo Brdo, Zubin Potok, Suva Reka, Mališevo, Mamuša, Uroševac, Gnjilane, Skenderaj, Orahovac, Gračanica, Leposavić, Severna Mitrovica, Mitrovica, Vitina, Zvečan, Podujevo, Prizren, Priština, Kosovo Polje,*) nije bilo inspekcija, u okviru izvršenih inspekcija broj izrečenih novčanih kazni u 7 opština (*Klina, Kačanik, Skenderaj, Kamenica, Istok, Prizren, Đakovica*) je 90.

4 MERE KOJE SU PREDUZELE OPŠTINE POVODOM COVID - 19

U cilju sprovođenja odluka Vlade, preporuka Ministarstva zdravstva i Nacionalnog instituta za javno zdravlje Kosova i očuvanja javnog zdravlja, 23 opštine su izrekle 1665 kazne za nesprovođenje mera, a u 15 opština (*Đakovica, Zubin, Potok, Mamuša, Orahovac, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Vitina, Zvečan, Podujevo, Parteš, Priština, Kosovo Polje, Elez Han*) nije izrečena nijedna novčana kazna s obzirom da su poštovane preporučene mere.

Opštine su imale aktivnu ulogu u preduzimanju mera za sprečavanje pandemije COVID-19, gde su u 37 opština: *osnovani opštinski štabovi za vanredne situacije, dezinfikovani svi objekti, postavljeni dezinfekcijski tuneli, mere i preporuke sprovedene od strane MZ-a, pružena je pomoć licima pogođenim virusom COVID 19, pružena je pomoć porodicama u potrebi, aktivirani su seoski administratori, postavljeni su šatori za preliminarne preglede za osobe sa simptomima pandemijskog virusa, pruženi su doprinosi javnim preduzećima sa opremom za zaštitu od virusa, razvijena su niz online predavanja sa lekarima različitih oblasti, realizovana su serološka testiranja, izvršena je vakcinacija građana prema državnom planu koji su izradili Ministarstvo zdravstva i NIJZ itd.* a jedna opština (*Severna Mitrovica*) nije pružila podatke.

Za upravljanje pandemijom COVID-19 u 26 opština izdvojeno je finansijskih sredstava u iznosu od 1.706,949.00 evra, u 8 opština (*Mališevo, Novo Brdo, Kosovo Polje, Klokot, Prizren, Kamenica, Vitina, Parteš*) dodeljena su finansijska sredstva, a 4 opštine (*Orahovac, Štrpce, Severna Mitrovica, Zubin Potok*) nisu pružile informacije. Takođe, skoro sve opštine su podržane i

od drugih donatora, kao što su: *USAID, UNICEF, OEBS, IOM, ROMACTED, Save the Children, Caritas, Crveni Krst, i mnogi drugi privatni donatori.*

U sprečavanju pandemije, 28 opština su se suočavale sa izazovima kao što su *nedostatak zaštitne opreme, mali broj testova, nedovoljni ljudski resursi, ograničenim medicinskim osobljem, nedostatakom finansijskih sredstava, nedostatak lekarskog osoblja, nedostatak finansijskih sredstava, nedostatak osnovnih lekova, kašnjenje sa početkom masovne vakcinacije građana samo putem vladinog portal E-Kosova što je bio izazov za starije osobe, ustručavanje za vakcinisanje anticovid 19 itd., dok u 10 opština (Ranilug, Đakovica, Klokot, Novo Brdo, Mamuša, Dragaš, Podujevo, Priština, Severna Mitrovica i Elez Han) nije bilo izazova.*

Suočavanje sa pandemijom COVID-19 uticalo je na obavljanje aktivnosti biznisa zbog čega je zatvoreno 704 biznisa u 21 opštine. Za podršku biznisima, 8 opština (*Gnjilane, Vučitrn, Uroševac, Đakovica, Skenderaj, Orahovac, Junik, Kamenica*) izdvojilo je finansijska sredstva u iznosu od 689.151,00 evra za subvencionisanje biznisa tokom pandemije COVID-19.

P R E P O R U K E

Na osnovu podataka iz pojedinačnih izveštaja opština u ovom izveštaju, MALS preporučuje:

- **Da se izradi Strategija za komunikaciju i odnose sa javnošću u opštinama:** *Gnjilane, Štimlje, Ranilug, Suva Reka, Obilić, Mamuša, Uroševac, Novo Brdo, Zubin Potok, Dečan, Dragaš, Kačanik, Junik, Glogovac, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kamenica, Južna Mitrovica, Vitina, Podujevo, Zvečan, Priština, Parteš, Kosovo Polje;*
- **Da se izradi Strategija protiv nasilja u porodici:** *Đakovica, Gnjilane, Vučitrn, Štimlje, Mališevo, Ranilug, Suva Reka, Mamuša, Uroševac, Novo Brdo, Zubin Potok, Dečan, Klina, Kačanik, Peć, Junik, Orahovac, Glogovac, Skenderaj, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kamenica, Klokot, Istok, Podujevo, Prizren, Zvečan, Priština, Parteš, Kosovo Polje, Elez Han, Obilić, Lipljan;*
- **Da se izradi Lokalni plan za integraciju u opštinama:** *Štimlje, Ranilug, Obilić, Mamuša, Uroševac, Novo Brdo, Zubin Potok, Dečan, Klina, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kamenica, Južna Mitrovica, Vitina, Klokot, Istok, Podujevo, Prizren, Zvečan, Priština, Parteš, Kosovo Polje, Gnjilane, Mališevo;*
- **Da se izradi trogodišnji plan za socijalno stanovanje u opštinama:** *Kamenica, Južna Mitrovica, Vitina, Klokot, Istok, Prizren, Zvečan, Priština, Parteš, Elez Han, Dragaš, Klina, Peć, Junik, Orahovac, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Gnjilane, Vučitrn, Mališevo, Ranilug, Mamuša, Novo Brdo, Zubin Potok, Lipljan, Uroševac, Obilić;*
- **Da se izradi Plan za zaštitu kulturnog nasleđa u opštinama:** *Đakovica, Gnjilane, Štimlje, Mališevo, Ranilug, Suva Reka, Obilić, Mamuša, Uroševac, Lipljan, Novo Brdo, Zubin Potok, Dečan, Dragaš, Klina, Kačanik, Glogovac, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kamenica, Južna Mitrovica, Vitina, Klokot, Istok, Podujevo, Zvečan, Priština, Parteš, Kosovo Polje, Elez Han;*

- **Da se izradi Plan i Program za poljoprivredu i ruralni razvoj u opštinama:** *Vučitrn, Štimlje, Mamuša, Mališevo, Ranilug, Suva Reka, Obilić, Uroševac, Novo Brdo, Zubin Potok, Dečan, Dragaš, Klina, Kačanik, Peć, Orahovac, Skenderaj, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Južna Mitrovica, Vitina, Klokot, Istok, Podujevo, Zvečan, Parteš, Kosovo Polje, Elez Han, Gnjilane;*
- **Da se izradi plan za upravljanje ruralnim zemljištem u opštinama:** *Đakovica, Suva Reka, Vučitrn, Mališevo, Ranilug, Obilić, Mamuša, Uroševac, Lipljan, Novo Brdo, Zubin Potok, Dečan, Dragaš, Klina, Kačanik, Peć, Junik, Orahovac, Glogovac, Skenderaj, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Južna Mitrovica, Vitina, Klokot, Prizren, Zvečan, Priština, Parteš, Kosovo Polje, Elez Han, Gnjilane, Štimlje;*
- **Da se izradi Plani za energetska efikasnost u opštinama:** *Ranilug, Zubin Potok, Dragaš, Peć, Gračanica, Severna Mitrovica, Kosovo Polje, Mališevo;*
- **Da se izradi plan za upravljanje otpadom u opštinama:** *Gnjilane, Vučitrn, Mališevo, Ranilug, Zubin Potok, Gračanica, Leposavić, Severna Mitrovica, Parteš, Prizren, Zvečan, Klina;*
- **Da se izradi Lokalni akcioni plan za integraciju zajednica Roma, Aškalija i Egipćana u opštinama:** *Mališevo, Ranilug, Novo Brdo, Zubin Potok, Suva Reka, Peć, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kamenica, Južna Mitrovica, Vitina, Klokot, Podujevo, Obilić, Mamuša, Gnjilane, Zvečan, Lipljan;*
- **Da se izradi Akcioni plan o kvalitetu vazduha u opštinama:** *Đakovica, Gnjilane, Mamuša, Vučitrn, Štimlje, Mališevo, Ranilug, Suva Reka, Obilić, Uroševac, Lipljan, Novo Brdo, Zubin Potok, Dečan, Dragaš, Klina, Kačanik, Peć, Junik, Orahovac, Skenderaj, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kamenica, Južna Mitrovica, Vitina, Klokot, Istok, Podujevo, Prizren, Zvečan, Priština, Parteš, Kosovo Polje, Elez Han;*
- **Da se osnivaju Opštinski saveti za bezbednost u zajednici (OSBZ-i) u opštinama:** *Novo Brdo, Zubin Potok, Gračanica, Leposavić, Severna Mitrovica, Istok, Zvečan;*
- **Da se osnivaju i funkcionaliziraju Lokalni saveti za javnu bezbednost (LSJB-i) u opštinama:** *Štimlje, Novo Brdo, Junik, Skenderaj, Štrpce, Severna Mitrovica, Zvečan, Elez Han, Južna Mitrovica, Ranilug, Gračanica, Peć, Južna Mitrovica, Priština, Đakovica, Zubin Potok;*
- **Da se osnivaju i funkcionaliziraju Akcioni timovi za bezbednost (ATB-i) u opštinama:** *, Đakovica, Štimlje, Novo Brdo, Ranilug, Zubin Potok, Mamuša, Dečan, Klina, Kačanik, Peć, Glogovac, Skenderaj, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kamenica, Južna Mitrovica, Klokot, Istok, Zvečan, Prizren, Priština, Kosovo Polje, Elez Han;*
- **Da se osnivaju Seoski saveti u opštinama:** *Dragaš, Klina, Junik, Skenderaj, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Istok, Zvečan, Priština, Kosovo Polje;*
- **Da se imenuje službenik za zaštitu od diskriminacije u opštinama:** *Ranilug, Novo Brdo, Zubin Potok, Klina, Kačanik, Dečan, Junik, Glogovac, Leposavić, Severna Mitrovica, Kamenica, Istok, Podujevo, Prizren, Kosovo Polje;*
- **Da se imenuje službenik koji izveštava o planu za integraciju u opštinama:** *Gnjilane, Štimlje, Mališevo, Ranilug, Suva Reka, Obilić, Mamuša, Uroševac, Novo Brdo, Dečan, Dragaš, Klina, Junik, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Podujevo, Kamenica, Klokot, Južna Mitrovica, Istok, Prizren, Zvečan, Priština, Kosovo Polje;*

- **Da se imenuje relevantni službenik za zaštitu deteta u opštinama:** Vučitrn, Suva Reka, Uroševac, Novo Brdo, Zubin Potok, Dečan, Dragaš, Leposavić, Peć, Klina, Severna Mitrovica, Južna Mitrovica, Istok, Podujevo, Prizren, Zvečan, Priština, Parteš, Kosovo Polje;
- **Da se osnivaju Centri za registraciju biznisa (one-stop shop-ovi) u opštinama:** Mališevo, Mamuša, Zubin Potok, Klokot, Zvečan, Priština, Junik;
- **Izraditi godišnji plan komunikacije u opštinama:** Gnjilane, Štimlje, Raniluk, Suva Reka, Obilić, Mamuša, Uroševac, Lipljane, Novo Brdo, Zubin Potok, Dragaš, Kačanik, Peć, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Klokot, Istok, Podujevo, Prizren, Zvečan, Priština, Parteš, Kosovo Polje, Mališevo, Đakovica, Vučitrn;
- **Funksionalizovati savetodavni odbor za osobe sa invaliditetom u opštinama:**(Raniluk, Obilić, Mamuša, Lipljan, Novo Brdo, Dečani, Dragaš, Klina, Peć, Srbica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kamenica, Klokot, Istok, Podujevo, Prizren, Zvečan, Parteš;
- **Osnovati lokalne odbore za sprovođenje Strategije za zajednice Roma, Aškalija i Egipćana u opštinama:** Gnjilane, Mališevo, Mamuša, Novo Brdo, Zubin Potok, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kamenica, Južna Mitrovica, Vitina, Klokot, Podujevo, Prizren, Zvečane;
- **Sprovesti kampanje za besplatnu registraciju zajednica Roma, Aškalija i Egipćana u opštinama:** Vučitrn, Đakovica, Raniluk, Zubin Potok, Mališevo, Uroševac, Gnjilane, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Orahovac, Severna Mitrovica, Kamenica, Klokot, Istok, Zvečan, Podujevo, Kosovo Polje, Vitina, Južna Mitrovica, Priština, Peć;
- **Izraditi akcioni plan za sprečavanje napuštanja i neupisa u školu nevećinskih zajednica (Romi, Aškalije i Egipćani) u opštinama:** Gnjilane, Vučitrn, Shtime, Mališevo, Ranilug, Suva Reka, Mamuša, Lipljan, Novo Brdo, Zubin Potok, Dečani, Klina, Peć, Skenderaj, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kamenica, Južna Mitrovica, Vitina, Klokot, Istok, Podujevo, Prizren, Zvečan, Priština, Đakovica, Obilić, Uroševac,
- **Osnovati opštinski savet za zaštitu žrtava nasilja u porodici na osnovu pola, u opštinama:** Vučitrn, Ranilug, Mamuša, Uroševac, Novo Brdo, Zubin Potok, Dečani, Klina, Peć, Junik, Srbica, Gračanica, Severna Mitrovica, Kamenica, Klokot, Podujevo, Prizren, Zvečan;
- **Preduzeti akciju za podizanje svesti građana protiv radikalizacije u opštinama:** Đakovica, Mališevo, Ranilug, Suva Reka, Mamuša, Lipljan, Novo Brdo, Vučitrn, Štimlje, Obilić, Zubin Potok, Dragaš, Klina, Kačanik, Peć, Junik, Orahovac, Glogovac, Srbica, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Kosovo Polje, Klokot, Podujevo, Prizren, Elezit Han, Parteš, Podujevo, Vitina;
- **Funksionalizovati ekonomske zone u opštinama:** Gnjilane, Vučitrn, Raniluk, Mališevo, Obilić, Mamuša, Uroševac, Lipljan, Zubin Potok, Dečani, Klina, Kačanik, Peć, Junik, Leposavić, Severna Mitrovica, Klokot, Podujevo, Zvečan, Kamenica, Vitina, Parteš, Priština, Suva Reka;
- **Funksionalizovati opštinske savetodavne informativne centre za poljoprivredu i ruralni razvoj u opštinama:** Zubin Potok, Kačanik, Peć, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Podujevo, Prizren, Zvečan;

- **Pružiti podršku poljoprivrednicima za uzgoj poljoprivrede u opštinama:** Štimlje, Mališevo, Mamuša, Vučitrn, Raniluk, Novo Brdo, Zubin Potok, Dečani, Dragaš, Klina, Junik, Orahovac, Leposavić, Severna Mitrovica, Klokot;
- **Preduzeti aktivnosti za unapređenje i zaštitu ljudskih prava u opštinama:** Suva Reka, Vučitrn, Raniluk, Novo Brdo, Dečani, Klina, Peć, Junik, Gračanica, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Zubin Potok, Klokot, Južna Mitrovica, Parteš, Zvečan, Elez Han, Vitina;
- **Razviti kampanje za promociju i zaštitu životne sredine u opštinama:** Lipljan, Vučitrn, Đakovica, Štimlje, Novo Brdo, Raniluk, Zubin Potok, Suva Reka, Mališevo, Uroševac, Dečani, Dragač, Klina, Kačanik, Peć, Junik, Orahovac, Leposavić, Štrpce, Južna Mitrovica, Klokot, Istok, Zvečan, Podujevo, Parteš Priština, Elez Han;
- **Organizovati kampanje za zdravlje majke i deteta, u opštinama:** Đakovica, Štimlje, Raniluk, Uroševac, Novo Brdo, Mališevo, Mamuša, Dečani, Junik, Glogovac, Leposavić, Štrpce, Severna Mitrovica, Klokot, Parteš, Podujevo, Prizren, Zvečan;

